

POLONIKA V MOBILIÁRNÍCH A KNIHOVNÍCH FONDECH NA ÚZEMÍ PLZEŇSKÉHO KRAJE

ZDEŇKA KORTUSOVÁ

V mobiliárních a zejména v knihovních fondech na území Plzeňského kraje existuje poměrně rozsáhlá skupina polonik, které dosud nebyla věnována patřičná pozornost. Předkládaný příspěvek je prvním krokem ve zpracování polonik v majetku Národního památkového ústavu (dále NPÚ), na který by měl v budoucnu navazovat další výzkum. Badatelský zájem byl motivován obdobnými texty, jež sledují místa vydání jednotlivých tisků¹⁾ a také již vydanými pracemi dalších paměťových institucí. Své fondy obdobně zpracovával například Státní ústřední archiv v Praze²⁾ nebo Památník národního písemnictví.³⁾ Téma polonik v mobiliárních a knihovních fondech je natolik obsáhlé, že prezentovat jej zde v celé jeho šíři není možné. Cílem je stručně představit zmíněnou skupinu předmětů v rámci jednoho kraje. Text je zaměřen na polonika, která mají svůj původ na území Polska.⁴⁾ Určující je místní původ jednotlivých předmětů,⁵⁾ a to v současných hranicích Polské republiky. Toto geografické vymezení bylo zvoleno s ohledem na složité politické dějiny polského státu, které s sebou od 18. století až do 20. století nesou výrazné geografické změny (posuny hranic, zmenšování území polského státu a jeho dělení mezi sousední země). Proto se jeví uchopení dané problematiky v hranicích současného Polska, jako nejpragmatičtější způsob. Jedná se o území, jehož podoba se ustálila až v roce 1945. Západní a východní hranice jsou tvořeny povodími řek. Hranici na západě tvoří Odra a Nisa a na východě tok řeky Bug. Zmíněné geografické vymezení s sebou nese úskalí v podobě Slezska a lokalit s historickým německým osídlením, které se dnes nachází na polském území. V tomto případě mezi takováto místa patří například hojně zastoupená města Vratislav, Gdaňsk, Nisa, Lehnice atd. I tato místa vydání považuji za nutné zmínit. Tento postup byl zvolen i v Soupisu polonik Státního ústředního archivu, kdy byly v rámci práce na soupisu zpracovány i písemnosti se slezskou problematikou.⁶⁾

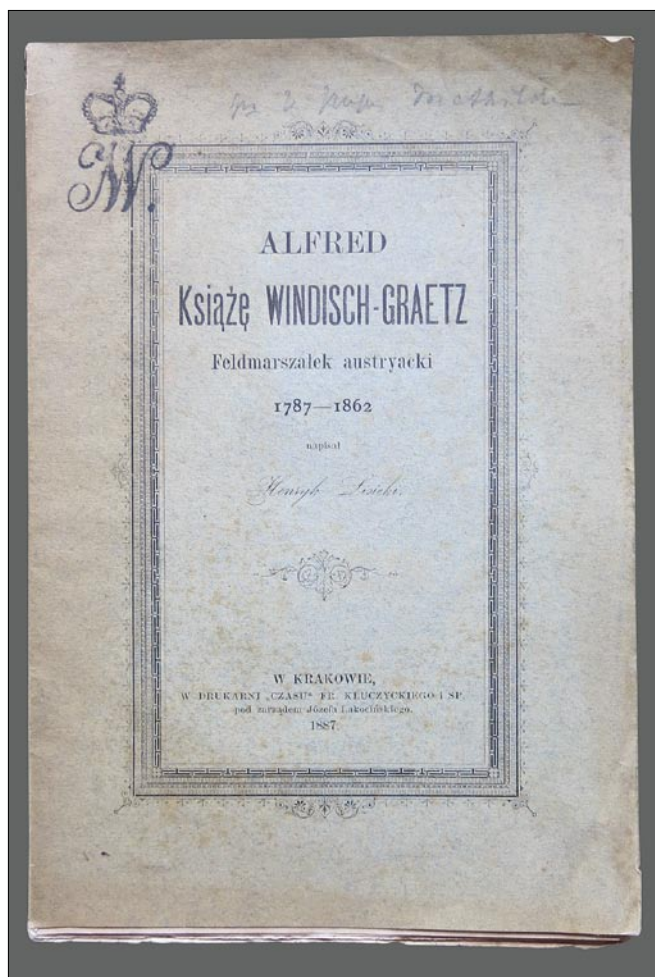
Poměr jednotlivých skupin předmětů polského původu je v rámci mobiliárních a knihovních fondů nevyvážený. Polonika v mobiliárních fondech jsou reprezentována zejména skupinou 36 mincí a bankovek převážně z první třetiny 20. století v mobiliárním fondu Horšovský Týn, kde se také nachází obraz Panny Marie Čenstochovské ze 17. století a další dva menší obrazy polské provenience. Polonika jsou zastoupena i v mobiliárním fondu Kladruby. Jedná se o soubor polských šavlí z 18. století. Mobiliární a knihovní fond Kladruby také uchovává množství map a plánů, kde jsou polonika čteně zastoupena. Ve fondech dalších objektů na území Plzeňského kraje ve správě NPÚ nebyly předměty polské provenience nalezeny. Početně převažují polonika na území Plzeňského kraje ve fondech



Obr. 1: Zaleski, Martin: Pohled do palácového interiéru, po 1850, olej, plát-no, 36,5 × 47,5 cm, inv. č. HT4674a, Státní hrad a zámek Horšovský Týn (foto archiv NPÚ ÚOP v Plzni, 2007).

zámeckých knihoven, jimž je věnován následující text. Svou roli zde hraje také rozdílný způsob a stupeň zpracování evidence těchto fondů. Evidence mobiliárních fondů ve správě NPÚ má v současnosti již svou elektronickou podobu. Práce s fondy a zejména vyhledávání jednotlivostí v jejich rámci je tím pro badatele usnadněna. Elektronická evidence umožňuje vyhledávat pomocí více způsobů zadávání dotazů, které se od sebe liší ve stupni obtížnosti. Jednotlivé fondy je tedy možné prohledávat prostřednictvím prostého fulltextového vyhledávání, ale i formou systému přímých dotazů. Knihovní fondy v majetku NPÚ se na rozdíl od fondů mobiliárních dnes ve většině případech nachází na samém počátku systematické elektronické evidence. Badatel je tak při práci odkázán na lokální a inventární katalogy jednotlivých knihoven. Katalog v podobě svázaných soupisů neumožňuje žádnou formu užšího výběru, jeho obsah je nutné projít celý, položku po položce. Cílem tohoto příspěvku je napomoci při další práci s knihovními fondy, zejména při jejich podrobném zpracování, popularizovat jejich obsah a přispět k rozšíření diskuze o vztahu k našim „nově“ objeveným souborům. Text shrnuje základní faktografické údaje o četnosti a rozmanitosti polonik ve fondech sledovaných zámeckých knihoven. Zámecké knihovní fondy dnes spravují v drtivé většině státní instituce, kterými jsou NPÚ a Národní muzeum, oddělení zámeckých knihoven.⁷⁾ Pro účely výzkumu posloužily Lokální a inventární katalogy jednotlivých zámeckých knihoven, které jsou v majetku těchto institucí. Tento přístup byl zvolen také z důvodu komparace a širšího záběru na oblast Plzeňského kraje.

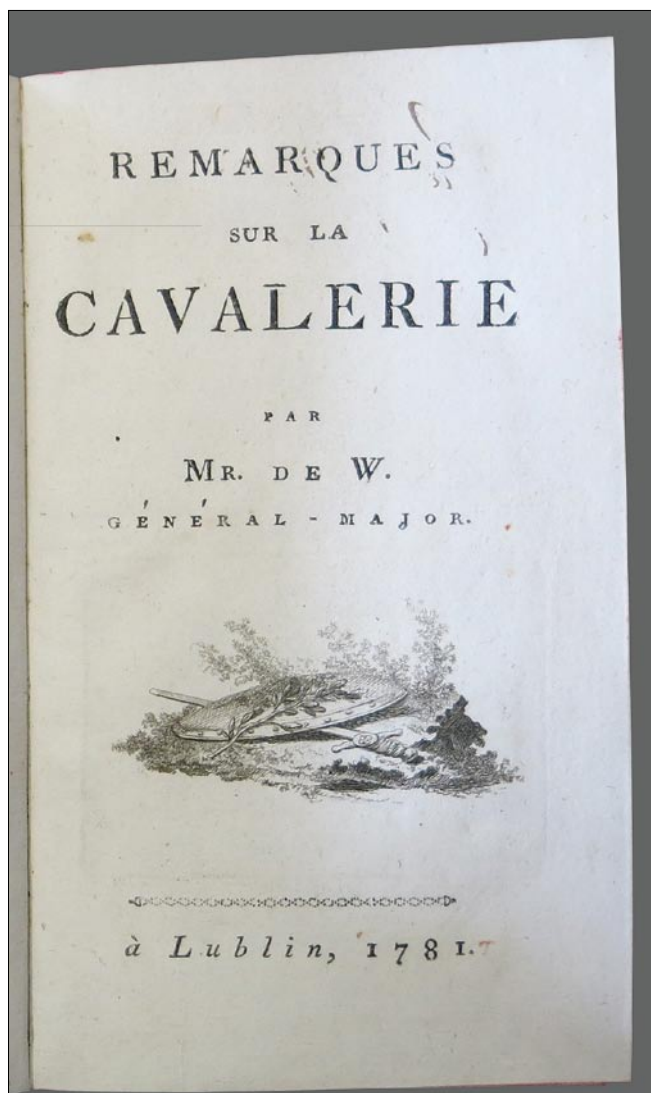
Na území České republiky se nenachází žádný větší knižní celek polonik.⁸⁾ Tuto situaci potvrzuje i bádání na území Plzeňského kraje. Ani níže zmíněné knihovní fondy nebyly doplňovány poloniky na základě výjimečných vztahů s Polskem jako jsou například příbuzenské vztahy. Knihy s místem vydání v Polsku se staly přirozenou součástí budované knihovny na základě potřeby a přání konkrétních majitelů. Knihy s tímto místem vydání byly pořízeny buď za účelem doplnění odborné literatury do



Obr. 2: Lisicki, Henryk: *Alfred Książę Windisch-Graetz, 1787-1862*, 1887, obálka, sign. 31126325, zámecká knihovna Kladruhy (všechna foto Z. Kortusová, 2015, není-li uvedeno jinak).

pečlivě budované knihovny na dané téma, nebo sledování literárních novinek. Svou roli také hrála pouhá potřeba vlastnit tu či onu knihu. Pominout nesmíme ani možnost daru, dědictví či nákupu v rámci většího knihovního celku, např. v dražbě. O takových akvizicích mohou vypovídat také knihy, které mají mnohdy dosud nerozřezané stránky.

V rámci výzkumu byly zpracovány následující interiérové, svazkové, svěřené i restituované zámecké knihovny zámků na území Plzeňského kraje: Kladruhy (okres Tachov), Křimice (Plzeň-město), Březina (okres Rokycany), Poběžovice (okres Domažlice), Planá u Mariánských Lázní (okres Tachov), Kout na Šumavě (okres Domažlice), Horní Staňkov (okres Klatovy), Manětín (Plzeň-sever), Horšovský Týn (okres Domažlice), Újezd Svatého Kříže (okres Domažlice), Chodová Planá (okres Tachov), Defurovy Lázně (okres Klatovy), Oselce (okres Plzeň-jih), Dolní Lukavice (okres Plzeň-jih), Slavice u Stříbra (okres Tachov), Tachov (okres Tachov), Zbiroh (okres Rokycany), Staré Sedliště (okres Tachov), Malonice (okres Klatovy), Bor u Tachova (okres Tachov), Bystřice nad Úhlavou (okres Klatovy), Liblín (okres Rokycany), Nečtiny (okres Plzeň-sever), Nedražice (okres Tachov), Hořákov (okres Klatovy), Lázeň u Chudenic (okres Klatovy), Krušec (okres Klatovy), Merklín (okres Plzeň-jih), Svojsín (okres Tachov), Kanice (okres Domažlice), Kozel (Plzeň-město), Plasy (okres Plzeň-sever),



Obr. 3: Warnery, Charles-Emmanuel de: *Remarques sur la cavalerie*, 1781, titulní list, sign. 3D1401, zámecká knihovna Kladruhy.

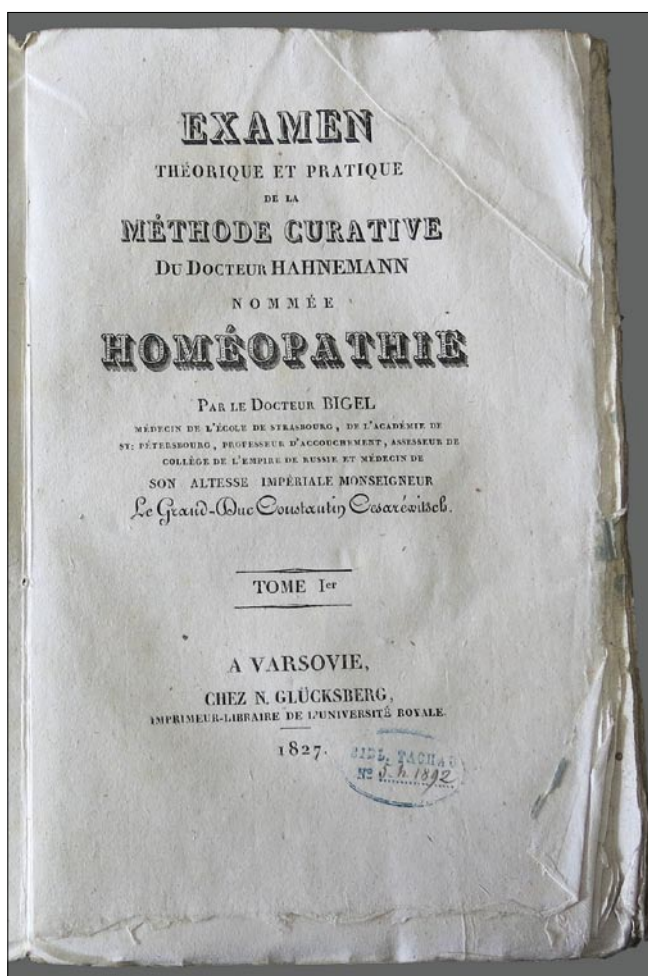
Bezděkov (okres Klatovy), Lesná u Tachova (okres Tachov), Halže (okres Tachov).

Knihovna rodu Windischgrätzů, nyní uložená v **Kladrubech** u Stříbra, uchovává 29869 svazků.⁹⁾ Posledním majitelem byl kníže Ludvík Aladár Windischgrätz (1908-1990), který Kladruhy získal v roce 1928. Samotná Windischgrätzská knižní sbírka byla na českém území tvořena zejména na zámcích Štětce, Světlce a Tachov. Odtud byla před 2. světovou válkou přemístěna do Kladruhy.¹⁰⁾ Knihovna obsahuje celkem 137 titulů knih, map a plánů¹¹⁾ s uvedeným místem vydání na území současného Polska. Nejčetněji je zastoupena Vratislav (80), dále Hlohov (18), Krakov (9), Lehnice (6), Varšava (5), Štětín (4), Poznaň (3), Bydhošť (2), Lublin (2) a další jednotlivosti s místem vydání Gdaňsk, Žarov, Přemyšl, Opolí, Sulechów, Košalín, Hlívce a Tarnov.¹²⁾ Po jazykové stránce tvoří největší skupinu mezi sledovanými tisky knihy německé a francouzské. V polském jazyce jsou v knihovně evidovány tři tisky. Jeden tisk je latinský. Většina tisků pochází z 19. století, celkem 77 tisků, následována tisky z konce 18. století, celkem 36 a několik tisků z počátku 20. století – celkem 10, z celého souboru je 12 tisků nedatovaných. Tematicky převládají militaria a tisky z oblasti politiky. Početné za-

stoupení má i geografie, tj. mapy a plány. Knihovní fond obsahuje také díla, která mají vztah přímo k jednotlivým osobnostem z rodu Windischgrätzů.¹³⁾ Mezi ně patří práce polského historika a publicisty Henryka Lisického¹⁴⁾ „Alfred Książę Windisch-Graetz 1787–1862“ vydané v Krakově roku 1887. (obr. 2) Z tisků historiografických zmiňme Coyerovo třísvazkové dílo „Histoire de Jean Sobieski, roi de Pologne“ vydané ve Varšavě roku 1761. Z bohaté sbírky militarií zaujmou „Remarques sur la Cavalerie par Mr. De Warnery“ vydané v Lublinu, 1781. (obr. 3) Z oborové rozmanitosti windischgrätzské knihovny zmiňme tisk z oblasti lékařství „Examen théorique et pratique de la méthode curative du Docteur Hahnemann nommée Homeopathie. Par le Docteur Bigel, Tome I.“ z roku 1827. (obr. 4)

Obsáhlá knihovna ze zámku **Křimice** byla restituovaná Jaroslavu knížeti z Lobkowicz, obsahuje 18 323 svazků.¹⁵⁾ Křimická zámekská knihovna čítá celkem 120 titulů s uvedeným místem vydání v Polsku ve složení Vratislav (68), Krakov (22), Varšava (10), Štětín (8), Hlohov (4), Gdaňsk (4) a další jednotliviny z proveniencí Katovice, Třebnice, Přemyšl a Lehnice.¹⁶⁾ Soubor křimických polonik je ve své odborné šíři zajímavý, ať se jedná o polské knihy vydané v Krakově nebo i německé publikace pojednávající o polské problematice.¹⁷⁾ Z jazykového hlediska jde o tisky převážně německé, polské, francouzské a latinské. Největší počet tisků pocházejí z 18. století menší část je z 19. století. Dva tituly pocházejí ze 17. století. Například: „...Quaestio Juridica de successione legitima... Per M. Sebastianum Piskorski...proposita...“ vydáno v Krakově 1683. Zbytek polských tisků pochází z první třetiny 20. století nebo nejsou datovány. Hojně jsou zastoupena teatralia, tisky politické a historiografické, jako například: „König Johann III. vor Wien. Historische Darstellung des glorreichen Feldzuges im Jahre 1683“ Franze Kluczyckého, Krakov 1883, tituly geografické: Sujkowského „Geografja dawnej Polski“, Varšava 1918 nebo Romerův „Geograficzno-statystyczny atlas polski“ vydaný ve Varšavě roku 1916. Za pozornost stojí odborné čtyřsvazkové dílo věnované architektuře od polského architekta Jana Sase-Zubrzyckého¹⁸⁾ „Skarb architektury w Polsce“, vyšlo v Krakově v letech 1907–1916. K odborným titulům patří i tři svazky titulu „Wiadomosci numizmatyczno-archeologiczne“ z let 1896, 1912 a 1913 vydané v Krakově.

Knihovna zámku **Manětín** obsahuje 5 195 svazků. Jejím posledním majitelem byl hrabě Lažanský z Bukové.¹⁹⁾ V knihovním fondu najdeme 68 titulů s místem vydání na dnešním polském území. Jsou to Vratislav (36), Štětín (8), Gdaňsk (5), Hlohov (4), Lehnice (3), Sulechów (2), Jelení Hora (2), Břeh (2), a další jednotliviny z těchto lokalit: Krakov, Žarov, Javor, Lubáň, Boleslav a Grodkov.²⁰⁾ Zcela zde převažují tisky jazykově německé. Okrajově je zastoupena francouzština. Převažují tisky z 18. století, celkem 56 exemplářů. Další knihy pocházejí z 19. století, celkem 10 exemplářů, dva tisky ze 17. století. Například: „Epigrammatum Ioan Oweni Cambro Britannii Oxoniensis...“ vydáno ve Vratislavi roku 1678. Jedná se o oborově obsáhlou skupinu, ve které převládají teatralia, politika a ekonomie.²¹⁾ Z této skupiny zmíním dvousvazkový titul z oblasti národohospodářství: „Kurzgefasste Beschreibung der Handlung der vornehmsten europäischen Staaten“ Karla Augusta Struensee, Lehnice 1778. Z oblasti



Obr. 4: Bigel, Joseph et al.: *Examen théorique et pratique de la méthode curative du Docteur Hahnemann nommée Homéopathie, I.*, 1827, titulní list, sign. 3B1251, zámekská knihovna Kladruhy.

přírodovědy v Hlohově vydaný „Das Leben der Vögel“ Alfreda Brehma, 1867 a z oblasti filozoficko-moralistních pojednání dílo Balthasara Hausknechta „Briefwechsel zur wahren Empfindung des Schönen und Nützlichen einer moralischen Schrift“, Lubáň 1764.

Zámekská knihovna **Horšovský Týn** čítá 14 472 svazků. Posledním majitelem knihovny byl kníže z Trauttmansdorff-Weinsbergu.²²⁾ Vlastní trauttmansdorffská knihovna je složena z typické rokokové a empírové literatury nejružnějších oborů.²³⁾ V knihovně se nachází 46 polonik. Zastoupena je 41 tituly převážně Vratislav, dále Hlohov (3), Krakov (1) a Nysa (1).²⁴⁾ Převládají německé tisky 19. století, celkem 25 titulů. Z počátku 20. století je 8 tisků, 3 tisky pocházejí z 18. století. Několik tisků je nedatovaných. Nalezena byla jedna kniha v polském jazyce – „Dzieje Krakowa“ Klemense Bakowského z roku 1911, vydáno v Krakově. Převažují tisky věnované historii, politice a dále beletrie.

Knihovna zámku **Újezd Svatého Kříže** obsahuje 7 126 svazků. Posledním majitelem byl svobodný pán Kotz z Dobrze.²⁵⁾ Současný knihovní fond je pouze torzem původního celku.²⁶⁾ V knihovním fondu zámku Újezd Svatého Kříže se nachází 36 titulů s původem na území dnešního Polska: Vratislav (15), Hlohov (10), Krakov (2), Varšava (2), Gdaňsk (2) a další jednotlivosti ze Svidnice, Štětína, Bydhoště, Opolí a Elblagu.²⁷⁾ Převažují tisky jazykově německé.

V polštině se zde nachází 7 titulů. Do 19. století je datováno 16 tisků, 6 titulů pochází z 18. století. Početná skupina knih je nedatována. Do ní patří i zajímavý soubor map²⁸⁾: „Polska, Mapa historyczna Polski“, vydáno v Krakově, nedatováno, „Mappa Królestwa Polskiego ułożna przez Marcellego Gotz“, vydáno ve Varšavě, nedatováno, a plán Vratislavi „Breslau“ vydaný v Opolí, nedatováno.

Knihovní fond zámku **Březina** eviduje 5893 svazků. Posledním majitelem knihovny po restituci je Zdeněk hrabě ze Sternbergu.²⁹⁾ Knihovna obsahuje 35 titulů, které mají svůj původ na území Polska. Místa vydání: Vratislav (20), Štětín (11), Gdaňsk (2), Krakov (1) a Sulechów (1).³⁰⁾ Hrabě Kašpar Sternberg knihovnu, kterou budoval od roku 1789, daroval v roce 1820 Národnímu muzeu.³¹⁾ Knihovna na Březině obsahovala převážně přírodovědnou literaturu, historické spisy a v menší míře tituly z oblasti zemědělství a ekonomie.³²⁾ Sledovaná skupina tisků tuto skutečnost potvrzuje. Tisky jsou převážně německé jazykové provenience. Převládá 18. století, kterým je datováno celkem 18 tisků. V četnosti následuje 19. století s 15 tisky. Oborově převládají dějiny a politika, literární věda a objevuje se i medicína. Nejstarším tiskem je „Monumenta sepulcrorum cum epigraphis...“, jehož autorem je Sigefrid Rybisch, vydáno ve Vratislavi roku 1574. Dále pak „Chronica gestorum in Europa“ vydaná v Krakově roku 1648. Z mladších tisků zaujme „Ciceronische Anthologie...“ tištěná v Sulechówě v letech 1808–1812 a nakonec z oblasti zvěrolékařství: „Erkenung und Cur der Krankheiten der Schaaf“, Gdaňsk 1828.

Knihovna zámku **Poběžovice** obsahuje celkem 7049 svazků. Posledním majitelem byl hrabě Coudenhove-Kalergi z Ronspergheimu.³³⁾ Podobně jako v případě knihovny pohraničního zámku z Újezdu Svatého Kříže se jedná o torzo původní knihovny.³⁴⁾ Poběžovická knihovna je velmi nevšední soubor, který i přes své torzální zachování dobře reprezentuje obsahový profil původního fondu. Obsahuje převážně knihy z oblasti filozofie, teologie a kulturně historickou literaturu.³⁵⁾ Celkem 25 titulů pochází ze sledovaného území dnešního Polska. Převažují německé tisky 19. – 20. století. Menší zastoupení mají tisky 18. století, jeden titul je nedatovaný. V polském jazyce jsou dvě knihy. Zastoupena jsou místa vydání: Vratislav (11), Katovice (3), Varšava (2), Štětín (2), Poznaň (2) a jednotlivě pak Toruň, Sulechów, Krakov, Hlohov, a Tarnov.³⁶⁾ Tematicky převažují tisky z oblasti filozofie, politiky a dějin. Za zmínku stojí nové vydání Koperníkova díla Šest knih o obězích nebeských těles „De Revolutionibus Orbium Caelestium Libri VI.“ vydané v Toruni roku 1873 a historiograficko-politické pojednání hraběte Alexandra de Leliwa „Russie et Pologne“ vydané v Krakově v roce 1896.

Zámecká knihovna **Planá u Mariánských Lázní** čítá celkem 4386 svazků. Jejím posledním majitelem byl hrabě z Nostitz-Rienecku.³⁷⁾ Knihovní fond Planá eviduje celkem 28 titulů, jejichž místo vydání se nachází na území současného Polska. Ve sledované skupině tisků se vyskytuje: Vratislav (15), Ratiboř (3), Hlohov (2), a jednotlivě Poznaň, Štětín, Bydhošť, Nysa, Lehnice, Boleslav a Kladsko. Z 19. století pochází 21 titulů, 6 titulů z 18. století, dva tisky ze 17. století. Např.: „Pia Sodalismariani Exercitia, Cultui Divino, Deiparae Virgini...“ Vratislav 1688. Tisky jsou z oblasti historie, teologie, beletrie a ekonomie.³⁸⁾

Zámecká knihovna **Kout na Šumavě** čítá 9683 svazků. Posledním majitelem knihovny byl hrabě Schönborn.³⁹⁾ Koutská knihovna obsahuje celkem 28 titulů s místem vydání v Polsku. Opětovně zde převažuje Vratislav (15) dále se ve fondu vyskytuje Štětín (5), Hlohov (3), Krakov (2), Varšava (1), Katovice (1) a Sulechów (1).⁴⁰⁾ Jednoznačně zde převažují tisky jazykově německé (celkem 25 knih), ve francouzském jazyce jsou ve sledované skupině 3 tituly. Převládají tisky nedatované. Celkem 11 tisků je datováno do 18. století, jeden tisk do 19. století. Po tematické stránce převažují tituly z oblasti historie a beletrie.⁴¹⁾

Knihovna zámku **Horní Staňkov** obsahuje 1527 svazků. Posledním majitelem byl pan Schreiner.⁴²⁾ Staňkovská knihovna eviduje celkem 21 titulů z území současného Polska. V knihovním fondu jsou zastoupeny Vratislav (16), Hlohov (3), Lehnice (1) a Kostřín (1). Z 19. století pochází 13 tisků, 4 tituly nejsou datovány, dva tisky pochází z 18. století a dva z počátku 20. století. Tematicky se jedná nejčastěji o tituly z oblasti muzikologie, teatralia a také beletrie.⁴³⁾

Fond zámecké knihovny **Chodová Planá** čítá 4424 svazků. Posledním majitelem byl hrabě Berchem.⁴⁴⁾ Knihovna Chodová Planá je dnes tvořena převážně novými tisky, na jejichž shromáždění se podíleli téměř všichni členové rodu Berchemů a Berchem-Haimhausenů.⁴⁵⁾ Knihovní fond obsahuje 23 titulů s místy vydání: Vratislav (19) a jednotlivosti z Krakova, Hlohova, Štětína a Ratiboře.⁴⁶⁾ Celkem 20 tisků je datováno do 19. století, 3 tisky jsou z první třetiny 20. století. Ve sledovaném souboru je zastoupena historie, teologie a biologie.

Zámecká knihovna ze **Slavic** u Stříbra čítá celkem 2478 svazků. Její poslední majitel byl pan Waka.⁴⁷⁾ Knihovna, která vznikla spojením několika dílčích fondů, obsahuje svazky z 19. a 20. století.⁴⁸⁾ Tato situace se odráží i na sledované skupině tisků. Knihovní fond Slavice obsahuje 15 knih z území dnešního Polska. Zastoupena je Vratislav (9), Hlohov (4), Krakov (1) a Košalín (1). Dvanáct tisků pochází z počátku 20. století, tři jsou datovány do 19. století. Jedná se převážně o německou románovou literaturu a odbornou literaturu z oblasti hospodářství.⁴⁹⁾

Fond knihovny zámku **Defurovy Lázně** obsahuje 4645 svazků. Posledním majitelem této knihovny byl rytíř Kruliš-Randa.⁵⁰⁾ Knihovní fond uchovává 12 titulů s místem vydání v Polsku, zastoupena je Vratislav (5), Krakov (4), Varšava (3).⁵¹⁾ Jsou zde díla z oblasti matematiky, muzikologie a historie jako například: „Średniowieczne znaki wodne zebrane z rękopisów przechowywanych w Archiwach i Bibliotekach polskich, głównie krakowskich. Wiek 14“ z roku 1893. Ve sledované skupině tisků se nalézá sedm titulů z první třetiny 20. století. Jeden tisk ze 17. století „Schlesischen Huldigung und Fürsten-Tags-Schluss...“ vydáno ve Vratislavi roku 1620 a také nejstarší nalezené polonikum: „Michaelis de Vratislava: Expositio hymnosque interpretatio...“ vydané v Krakově roku 1516.⁵²⁾

Zámecká knihovna **Zbiroh** čítá 2364 svazků. Posledním majitelem knihovny byl kníže Colloredo-Mansfeld.⁵³⁾ Zámek zakoupil roku 1879 kníže Josef Colloredo-Mansfeld (1813–1895) od německého velkopodnikatele Dr. Bethela Henryho barona von Strousberga. Zámecká knihovna na Zbirohu vznikla poměrně pozdě a měla spíše oddychový

charakter.⁵⁴⁾ Většina tisků této zámecké knihovny je z 19. a 20. století, jen menší část pochází z konce 18. století.⁵⁵⁾ Tomu odpovídá i sledovaná skupina tisků. Zbirožská knihovna obsahuje 11 titulů z Vratislavi. Tisky z oblasti dějin, politiky, beletrie a dramatu jsou převážně nedatované, jen dva tituly jsou z 19. století a dva z počátku 20. století.⁵⁶⁾

Knihovní fond zámku **Oselce** eviduje 1863 svazků. Posledním majitelem zámecké knihovny byl hrabě Boos zu Waldeck.⁵⁷⁾ Knihovna obsahuje celkem 10 knih s uvedeným místem vydání v Polsku. Vratislav (5), Hlohov (2) a jednotlivě Glivice, Sulechów, Gdaňsk. Převažují tisky z 19. století, jeden titul pochází z 18. století. Zastoupena je zde teologie, historie a politika.⁵⁸⁾

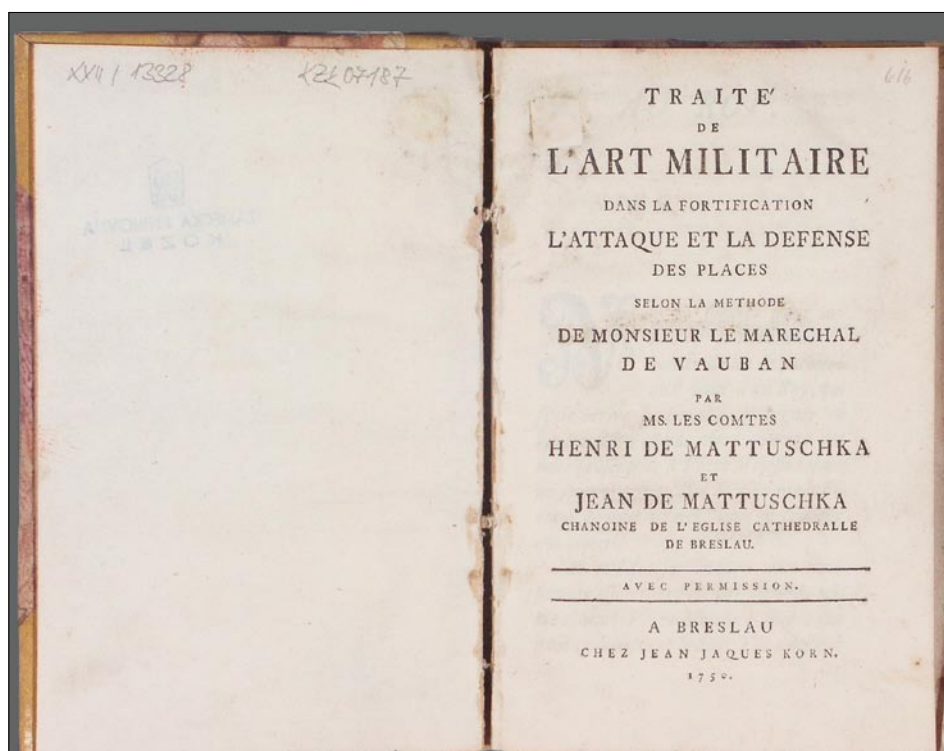
Knihovna zámku **Liblín** čítá 902 svazků. Její poslední majitelkou byla hraběnka z Zedwitz.⁵⁹⁾ Liblínská knihovna obsahuje 9 titulů s místem vydání na území současného Polska. Většina tisků je vydána ve Vratislavi, 1 titul pochází ze Svidnice. Převládají tituly nedatované, 2 tisky jsou z první třetiny 20. století, jeden tisk z 19. století. Převládá beletrie a vyskytuje se zde literatura odborně zaměřená na hospodářství a také elektrotechniku.⁶⁰⁾

Zámecká knihovna **Nečtiny** obsahuje 2 068 svazků. Posledním majitelem knihovny byl hrabě Mensdorff-Pouilly.⁶¹⁾ Knihovní fond eviduje 7 knih vydaných ve Vratislavi.⁶²⁾ Tisky jsou lexikální a románové povahy. Převažuje 19. století s počtem 5 kusů, jeden titul není datován. Nejstarší titul z oblasti militarií pochází z roku 1750. Je jím „Traite de L'Art Militaire“. Autory jsou Henri de Mattuschka a Jean de Mattuschka.⁶³⁾ (obr. 5)

Knihovna zámku **Nedražice** čítá na 739 svazků. Původním majitelem knihovny byl pan Helm.⁶⁴⁾ Knihovní fond obsahuje celkem 8 knih se sledovaným místem vydání. Převažuje Vratislav (6) a dále Katowice (1) a Košalín (1). Knihy pocházejí z německé jazykové oblasti a v jejich časovém zařazení převažuje 19. století u 5 svazků a počátek 20. století u 3 svazků. Tematicky jsou knihy z oblasti dějin, politiky a geografie.

Zámecká knihovna **Boru u Tachova** sestává z 1 121 svazků. Jejím posledním majitelem byl kníže z Löwenstein-Wertheim-Rosenbergu.⁶⁵⁾ Borská knihovna eviduje pouze 6 německojazyčných knih. Z toho vydáno ve Vratislavi (4) a v Hlohově (2).⁶⁶⁾ Většina těchto tisků pochází z 19. století, dva z první třetiny 20. století. Zastoupena je geografie, teologie a také beletrie.⁶⁷⁾

Fond knihovny zámku **Staré Sedliště** obsahuje 826 svazků. Posledním majitelem byl Heidler z Heilbornu.⁶⁸⁾ Knihovna Staré Sedliště obsahuje celkem 5 titulů s polským místem vydání. Konkrétně Štětín (2), Vratislav (1),



Obr. 5: Mattuschka, Henri Godefroi comte de – Mattuschka, Jean comte de: Traite de L'Art Militaire, 1750, titulní list, sign. KZk7187, zámecká knihovna Kozel (foto archiv NPÚ ÚOP v Plzni, 1995).

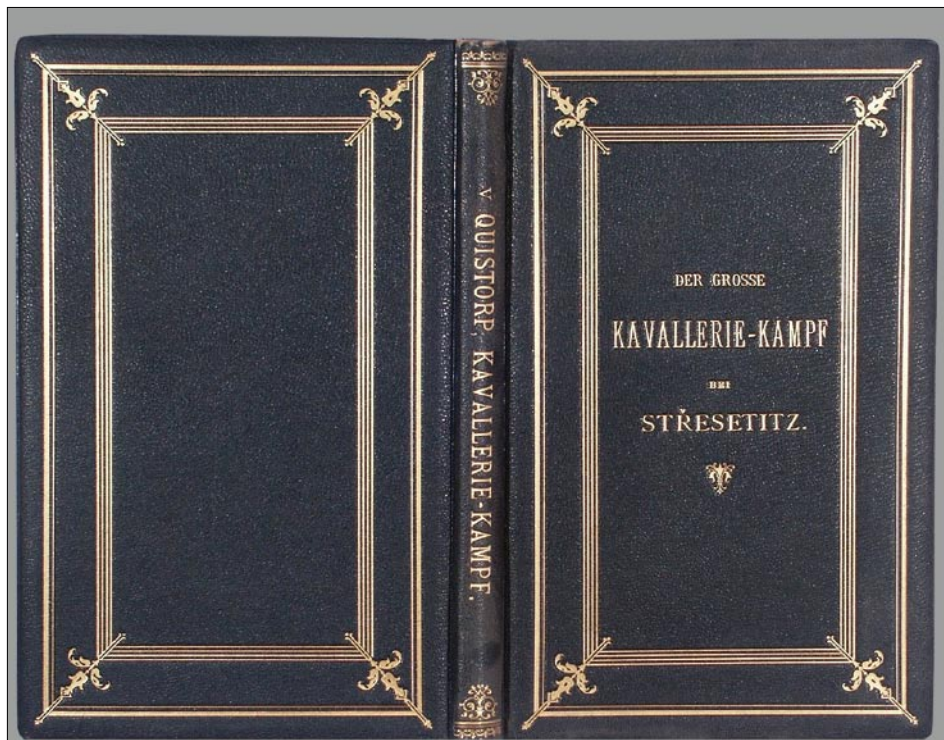
Gdaňsk (1) a Varšava (1). Tři tisky pochází z 18. století, jeden tisk z 19. století a jeden z počátku 20. století. Knihy jsou z oblasti dějin a politiky. Objevuje se zde kniha z oblasti lékařství a chemie.⁶⁹⁾

Knihovna zámku **Dolní Lukavice** eviduje přes 800 svazků. Posledním majitelem knihovny byl JUDr. Ferdinand Veverka.⁷⁰⁾ Po roce 1991 byla již restituována dědicům. Knihovna zámku Dolní Lukavice obsahuje pouze malý počet polonik, celkem 4 tituly. Po tematické stránce jde zejména o literaturu zaměřenou na myslivost a přírodu. Do 19. století spadají 3 tituly, jeden titul není datován. Zastoupena je zde pouze Vratislav (3) a Hlohov (1).⁷¹⁾

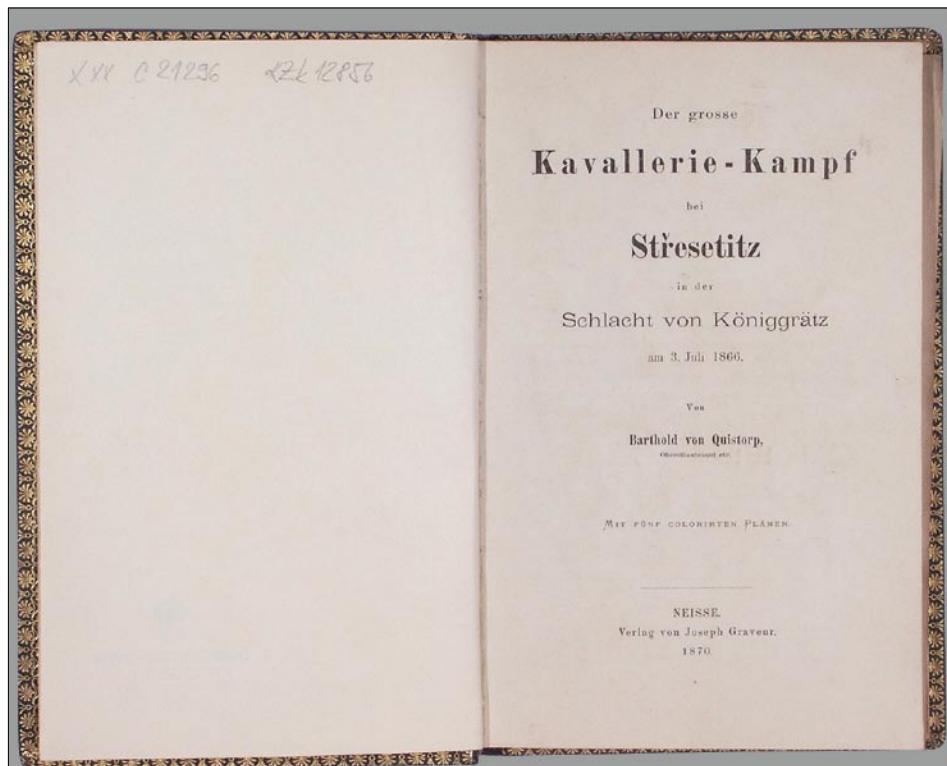
Zámecká knihovna **Tachov** čítá na 1 336 svazků. Její posledním majitelem byl hrabě z Thun-Hohenstein-Salm-Reifferscheidtu.⁷²⁾ Tachovský knihovní fond eviduje 4 německojazyčné tituly s místem vydání na území dnešního Polska: Vratislav (3), Nysa (1). Tisky z oblasti vojenství a beletrie jsou datované do 19. století.⁷³⁾ Příkladem může být dílo Bartholda von Quistorp: „Der grosse Kavallerie-Kampf bei Střesetitz in der Schlacht von Königgrätz am 3. Juli 1866.“ Tisk z roku 1870 vydaný v Nyse zpracovává historii bitvy u Hradce Králové. (obr. 6, 7)

Knihovna zámku **Bystřice nad Úhlavou** obsahuje 537 svazků. Posledním majitelem knihovny byl kníže z Hohenzollern-Sigmaringen.⁷⁴⁾ Malá bystrická knihovna eviduje pouhé 4 německé tituly vydané na území současného Polska. Zastoupena je Vratislav (3) a Štětín (1). Převažujícím tématem je myslivost. Tři tituly jsou datované do počátku 20. století, jedna kniha do 19. století.⁷⁵⁾

Fond zámecké knihovny **Hořákov** sestává z 864 svazků.⁷⁶⁾ Posledním majitelem knihovny byl Josef hrabě Czernin z Chudenic, který statek zakoupil před rokem 1900.⁷⁷⁾ Nepočetná hořákovská knihovna uchovává jen 4 jazykově německé tisky s místem vydání ve Vratislavi. Tři nedato-



Obr. 6: Quistorp, Barthold von: *Der grosse Kavallerie-Kampf bei Střesetitz in der Schlacht von Königgrätz am 3. Juli 1866, 1870, rozevřená vazba, sign. KZk12856, zámecká knihovna Kozel (foto archiv NPÚ ÚOP v Plzni, 1995).*



Obr. 7: Quistorp, Barthold von: *Der grosse Kavallerie-Kampf bei Střesetitz in der Schlacht von Königgrätz am 3. Juli 1866, 1870, titulní list, sign. KZk12856, zámecká knihovna Kozel (foto archiv NPÚ ÚOP v Plzni, 1995).*

vané knihy dětské beletrie a jeden titul z oblasti medicíny datovaný do druhé poloviny 19. století.⁷⁸⁾

Knihovna zámku **Lázeň** u Chudenic obsahuje na 1 426 svazků. Posledním majitelem knihovny byl hrabě Czernin z Chudenic.⁷⁹⁾ Evidovány jsou pouhé 4 tituly s původem ve

Vratislavi. Všechny tisky jsou datovány do 19. století. Převažují tisky německojazyčné, jeden titul je v polštině.⁸⁰⁾ Dle obsahu lze tyto tisky zařadit mezi beletrii a politiku. Příkladem lze uvést: „Europäische Chronik der wichtigsten Ereignisse des Jahres 1848 [...] nach Datum und Tag geordnet“ z roku 1849 od A. Schüttheho. (obr. 8, 9).

Zámecká knihovna **Malonic** eviduje 685 svazků. Jejím posledním majitelem byl šlechtic Lumbe z Malonic.⁸¹⁾ Tento malý knižní fond obsahuje pouze 2 tituly s místem vydání v Polsku. Zastoupen je Hlohov německojazyčným titulem z 19. století na pomezí historie a vojenství a dále Lehnice z 1. třetiny 20. století průvodcem po okolí Lehnice.⁸²⁾

Knihovní fond zámku **Krušec** čítá 1 112 svazků. Posledním majitelem knihovny byl pan Proschek.⁸³⁾ Malá knihovna krušického zámku uchovává pouhé 2 německé tisky z území dnešního Polska. Jeden nedatovaný z Hlohova a jeden datovaný 19. stoletím z Vratislavi. Obojí z oblasti beletrie.⁸⁴⁾

Knihovna zámku **Merklín** obsahuje 1 043 svazků. Jejím posledním majitelem byl hrabě Pálffy z Erdödu.⁸⁵⁾ V této malé knihovně, která byla spíše oddychového charakteru,⁸⁶⁾ jsou evidovány pouze 2 německé tisky, které mají svůj původ na území dnešního Polska.⁸⁷⁾ V obou případech se jedná o románovou produkci první třetiny 20. století z Vratislavi.

Fond zámecké knihovny **Svojšín** čítá 1 259 svazků. Posledním majitelem knihovny byl hrabě Podewils-Juncker-Bigatto.⁸⁸⁾ Svojšínská knihovna obsahuje pouhé 2 románové tituly pocházející z Vratislavi, které jsou datované do 19. století.⁸⁹⁾

Jen malý knižní fond obsahovala zámecká knihovna **Ka-**

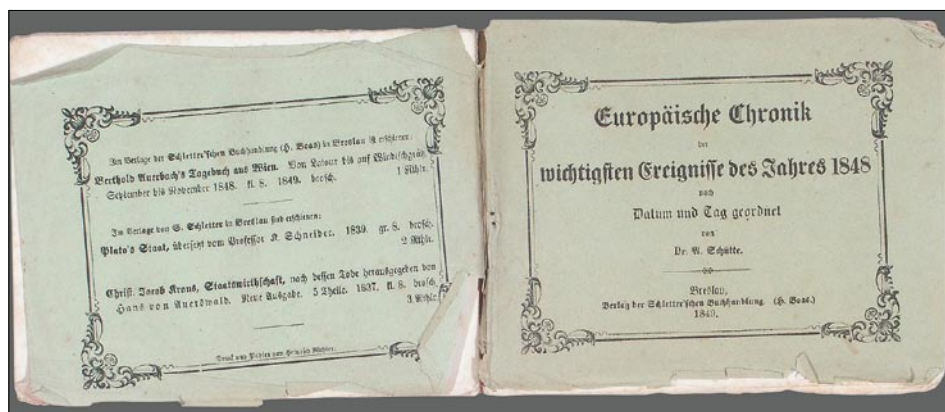
nice. Posledním majitelem zámecké knihovny byl svobodný pán Rudolf Perger.⁹⁰⁾ V tomto fondu je evidováno pouze 1 nedatované polonikum s místem vydání Hlohov. Německy tištěný titul je po oborové stránce na pomezí historie a cestopisu.⁹¹⁾

Během výzkumu byly zpracovány také lokační a inventární katalogy knihoven Kozel, Plasy, Bezděkov, Lesná u Tachova a Halže.⁹²⁾ V těchto knihovnách však nebyla zjištěna žádná polonika.

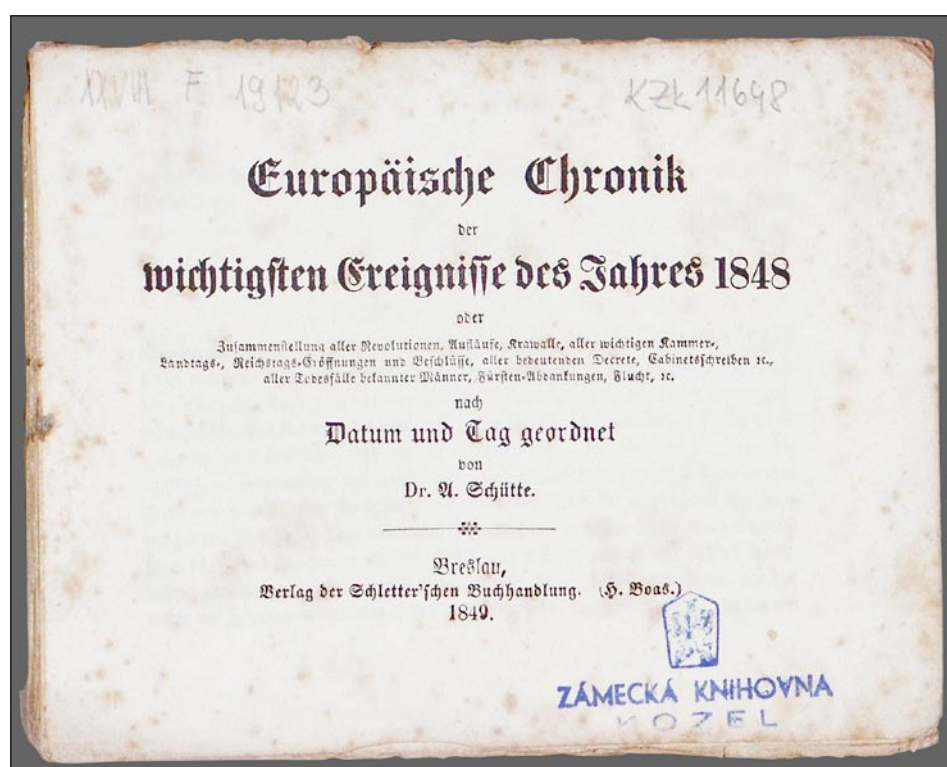
Během výzkumu byly prohlédnuty katalogy 35 knihovních fondů s celkovým počtem 134 015 svazků, v nichž bylo nalezeno 679 titulů, které pocházejí z území současného Polska. V tomto vybraném souboru polonik je nejčetněji zastoupena skupina tisků pocházející z 19. století. Následují tisky z 18. století a z první třetiny 20. století. Sedm děl je datováno do 17. století. Nejstarší dvě díla jsou datována 16. stoletím. Po oborové stránce převažují: dějiny, politika, beletrie, geografie, vojenství, teologie a katechismus, divadlo, ekonomie a hospodářství. V jednotlivostech se nachází také umění a hudba (zejména klavírní kompozice), filozofie, myslivost a biologie, právo, cestopis, elektrotechnika, lékařství a chemie. Po jazykové stránce převažuje německý jazyk, v jednotlivostech francouzština a polština. Výzkum také potvrdil skutečnost, že ve fondech zámeckých knihoven se nacházejí tituly širokého spektra od historicky cenných tisků do běžné románové produkce počátku 20. století.

Předkládaná fakta lze dále porovnat také s obsahy dalších knihovních fondů na našem území. Zde je třeba vzít v úvahu skutečnost, že toto srovnání bylo vždy zkreslené, neboť mnohé knihy z oblasti polonik se nacházejí v soukromých knihovnách a chybí povědomí o jejich existenci. Komparace s fondy nacházejícími se mimo území Plzeňského kraje není cílem tohoto článku.

Článek vznikl v rámci výzkumného cíle **Výzkum, dokumentace a prezentace movitého kulturního dědictví, financovaného z institucionální podpory Ministerstva kultury dlouhodobého koncepčního rozvoje (DKRVO) výzkumné organizace NPÚ.**



Obr. 8: Schütte, Anton: *Europäische Chronik der wichtigsten Ereignisse des Jahres 1848 nach Datum und Tag geordnet von Dr. A. Schütte*, 1849, obálka s nakladatelskou bibliografií, sign. KZk11648, zámecká knihovna Kozel (foto archiv NPÚ ÚOP v Plzni, 1995).



Obr. 9: Schütte, Anton: *Europäische Chronik der wichtigsten Ereignisse des Jahres 1848 nach Datum und Tag geordnet von Dr. A. Schütte*, 1849, titulní list, sign. KZk11648, zámecká knihovna Kozel (foto archiv NPÚ ÚOP v Plzni, 1995).

POZNÁMKY

- 1) J. Sládek, *Rossika 16.–18. století v zámeckých a palácových knihovnách v Čechách a na Moravě*. Praha 1977; M. Hejnová, *Britanika ve fondu roudnické lobkovické knihovny*, in: *Miscellanea oddělení rukopisů a starých tisků* 7/1, 1990, s. 153–167; S. Binková, *Portugalika a hispanika v archivu a knihovně Manuela Telese da Silva*, in: *Miscellanea oddělení rukopisů a starých tisků* 7/1, 1990, s. 231–250.
- 2) H. Sýkorová a kol., *Soupis polonik, I., II. část. Retroinformace* 10, 12. Praha: Státní ústřední archiv (dále jen SÚA) 1995, 1996.
- 3) J. Linka – M. Sládek edd., *Soupis polonik uložených v Literárním archivu Památníku národního písemnictví (dále jen PNP) v Praze*. Praha: PNP 2003. Soupis obsahuje údaje ze zpracovaných, uspořádaných a částečně uspořádaných fondů.
- 4) Pro účely tohoto článku byla upřednostněna pouze tato varianta významu daného pojmu, neboť v knihovních fondech zámeckých knihoven v Plzeňském kraji se nachází velké množství knih, map a plánů, které se zabývají polskou problematikou.
- 5) Zájem o provenienční souvislosti u jednotlivých skupin movitých kulturních památek je poměrně častý. Pozornost badatelské veřej-

- nosti byla však dosud věnována zejména proveniencím západoevropského kulturního okruhu. Do budoucna se nabízí hlubšímu badatelskému zájmu dosud opomíjená problematika polská, která zaujímá ve středoevropských souvislostech významné místo.
- 6) H. Šýkorová a kol., *Soupis polonik*, II. část. Retroinformace 12. Praha: SÚA 1996, s. 5.
 - 7) V roce 1954 ministerstvo kultury pověřilo Knihovnu Národního muzea odbornou správou zámeckých knihoven u nás. V roce 1959 byly knihovny tzv. interiérové předány do operativní správy organizací spravujících jednotlivé památkové objekty, dnes převážně Národnímu památkovému ústavu. Tzv. knihovny svozové byly ponechány ve správě Knihovny Národního muzea. Vedle těchto dvou typů zámeckých knihovních fondů jsou ještě knihovny svěřené, např. Akademii věd, státním vědeckým knihovnám nebo státním archivům. A po roce 1990 přibyl ještě čtvrtý typ knihoven restituovaných, které byly navraceny původním majitelům. Při zpracování byly knihy sepsány v 1. stupni evidence do lokálních a inventárních katalogů, které byly pořizovány pro interiérové knihovny ve třech exemplářích (pro Knihovnu Národního muzea, pro Národní památkový ústav a pro objekt), pro svozové knihovny ve dvou exemplářích (pro Knihovnu Národního muzea a pro objekt). U knihoven s velkou historickou hodnotou se rovnou knihy katalogizovaly ve 2. stupni evidence a kopie katalogizačních lístků se vázaly jako lokální katalog podle signatur za sebou. Protože vzhledem k velkému rozsahu úkolů práce pokračovaly pomalu, přispělo ministerstvo kultury finanční podporou na dokončení soupisů s termínem do konce roku 1974. Poté pokračovaly práce na specializovaných soupisech. Od 90. let 20. století započaly v obou hlavních institucích práce na Souborném elektronickém katalogu zámeckých knihoven.
 - 8) PhDr. Petr Mašek – ústní sdělení (vedoucí oddělení zámeckých knihoven, Národní muzeum, oddělení zámeckých knihoven, Václavské nám. 68, Praha) dne 9. ledna 2015.
 - 9) P. Mašek – H. Turková, *Zámecké, hradní a palácové knihovny v Čechách, na Moravě a ve Slezsku: k výstavě 50 let oddělení zámeckých knihoven Knihovny Národního muzea 1954–2004*. Praha 2004, nestr. [68] s. Obsahuje soupis všech zámeckých knihoven, s počtem svazků a posledním majitelem, dále soupis literatury o těchto knihovnách.
 - 10) P. Mašek, *Knihovna rodu Windischgrätzů*, in: *Sborník archivních prací* 43, č. 2, 1993, s. 553–567, zde s. 555.
 - 11) Tamtéž, s. 558. U Windischgrätzských knihovních fondů bylo zvykem, že jejich součástí byla poměrně početná skupina map.
 - 12) Lokální a inventární katalog zámecké knihovny Kladruhy. Oddělení evidence, dokumentace a informací, NPÚ ÚOP v Plzni.
 - 13) P. Mašek, o. c. v pozn. 10, s. 565.
 - 14) *Ottův slovník naučný*, ilustrovaná encyklopaedie obecných vědomostí, 16. díl. Praha: J. Otto 1900, s. 98–99. Henryk Lisicki (1839–1899) byl mimo jiné také autorem životopisu Aleksandra Wielopolského a politické studie *Klemens Ksiaże Metternich*.
 - 15) P. Mašek – H. Turková, o. c. v pozn. 9, nestr.
 - 16) Lokální a inventární katalog zámecké knihovny Křimice. Národní muzeum, Knihovna Národního muzea, oddělení zámeckých knihoven.
 - 17) P. Mašek, *Zámecká knihovna Křimice*, in: *Sborník archivních prací* 42, č. 1, 1992, s. 185–204, zde s. 201.
 - 18) Jan Sas-Zubrzycki: In Wikipedia, The free encyclopedia [online]. St Petersburg (Florida), Wikimedia Foundation, 2001-, last modif. o 13 March 2016 [cit. 30. 5. 2016]. Polská verze. Dostupné z www: https://pl.wikipedia.org/wiki/Jan_Sas-Zubrzycki.
 - 19) P. Mašek – H. Turková, o. c. v pozn. 9, nestr.
 - 20) Lokální a inventární katalog zámecké knihovny Manětín. Oddělení evidence, dokumentace a informací, NPÚ ÚOP v Plzni.
 - 21) P. Mašek, *Knížní sbírky hrabat Lažanských z Bukové*, in: *Městské památkové zóny Manětín a Rabštejn*. Sborník příspěvků ze semináře konaného v Manětíně 15.–17. května 1996, Mariánská Týnice: Muzeum a galerie severního Plzeňska 1997, s. 46–49, zde s. 48. Tisky zaměřené na hospodářství jsou v rámci Manětínské knihovny čteně zastoupeny.
 - 22) P. Mašek – H. Turková, o. c. v pozn. 9, nestr.
 - 23) B. Lífka, *Knihovny v Horšovském Týně*, in: V. Dvořáková, *Horšovský Týn, státní zámek, město a okolí*. Praha: STN 1954, s. 14.
 - 24) Lokální a inventární katalog zámecké knihovny Horšovský Týn. Národní muzeum, Knihovna Národního muzea, oddělení zámeckých knihoven.
 - 25) P. Mašek – H. Turková, o. c. v pozn. 9, nestr.
 - 26) B. Lífka, o. c. v pozn. 23, s. 14.
 - 27) Lokální a inventární katalog zámecké knihovny Újezd Svatého Kříže. Národní muzeum, Knihovna Národního muzea, oddělení zámeckých knihoven.
 - 28) P. Mašek, *Knihovna ze zámku Újezd Svatého Kříže*, in: *Sborník Národního muzea v Praze, řada C, č. 1–2*, Praha 1986, s. 101–116, zde s. 114. Geografická literatura a obzvláště velká sbírka map a plánů celé Evropy i mimoevropských zemí tvoří zajímavou skupinu tisků.
 - 29) P. Mašek – H. Turková, o. c. v pozn. 9, nestr.
 - 30) Lokální a inventární katalog zámecké knihovny Březina. Národní muzeum, Knihovna Národního muzea, oddělení zámeckých knihoven.
 - 31) B. Lífka, *Zámecké a palácové knihovny v Čechách. Přehled historicko-topografický, Český bibliofil* 6, Praha 1934, s. 39–54, zde s. 51.
 - 32) *Zámecká knihovna Březina – Provenio Knihovna Národního muzea* [online]. Praha, Národní muzeum [cit. 31. 5. 2016]. Dostupné z www: <http://opac.nm.cz/authorities/44478?locale=cs#?locale=cs&id=HUDcyW3RmaPG5G2HAXhGA&pageSize=10&sorting=relevance>.
 - 33) P. Mašek – H. Turková, o. c. v pozn. 9, nestr.
 - 34) B. Lífka, o. c. v pozn. cit. 23, s. 14.
 - 35) P. Mašek, *Příspěvky k dějinám zámeckých knihoven západních Čech*, in: *Sborník archivních prací* 41, č. 2, 1991, s. 511–536.
 - 36) Lokální a inventární katalog zámecké knihovny Poběžovice. Národní muzeum, Knihovna Národního muzea, oddělení zámeckých knihoven.
 - 37) P. Mašek – H. Turková, o. c. v pozn. 9, nestr.
 - 38) Lokální a inventární katalog zámecké knihovny Planá. Národní muzeum, Knihovna Národního muzea, oddělení zámeckých knihoven.
 - 39) P. Mašek – H. Turková, o. c. v pozn. 9, nestr.
 - 40) Lokální a inventární katalog zámecké knihovny Kozel. Oddělení evidence, dokumentace a informací, NPÚ ÚOP v Plzni.
 - 41) Svazová knihovna zámku Kout na Šumavě je umístěna v expozici zámku Kozel. Zámek Kozel má také vlastní knihovní fond, který obsahuje 662 svazků. V tomto knihovním fondu však nebyla nalezena žádná polonika.
 - 42) P. Mašek – H. Turková, o. c. v pozn. 9, nestr.; P. Mašek, *Tři zámecké knihovny z jihozápadních Čech*, in: *Miscellanea oddělení rukopisů a starých tisků* 9, Praha: NK 1992, s. 151–152. Jedná se o historické jádro knihovny, které bylo z původní knihovny čítající téměř 4000 svazků, po druhé světové válce vytríděním zachováno.
 - 43) Lokální a inventární katalog zámecké knihovny Horní Staňkov. Národní muzeum, Knihovna Národního muzea, oddělení zámeckých knihoven.
 - 44) P. Mašek – H. Turková, o. c. v pozn. 9, nestr.
 - 45) P. Mašek, o. c. v pozn. 35, s. 513.
 - 46) Lokální a inventární katalog zámecké knihovny Chodová Planá. Národní muzeum, Knihovna Národního muzea, oddělení zámeckých knihoven.
 - 47) P. Mašek – H. Turková, o. c. v pozn. 9, nestr.
 - 48) P. Mašek, *Zámecké knihovny Tachovska a Stříbrska*, in: *Miscellanea oddělení rukopisů a starých tisků* 4/1, 1987, s. 146.
 - 49) Lokální a inventární katalog zámecké knihovny Slavice u Stříbra. Národní muzeum, Knihovna Národního muzea, oddělení zámeckých knihoven.
 - 50) P. Mašek – H. Turková, o. c. v pozn. 9, nestr.
 - 51) Lokální a inventární katalog zámecké knihovny Defurovy Lázně. Národní muzeum, Knihovna Národního muzea, oddělení zámeckých knihoven.
 - 52) KVK (Karlsruhe Virtual Catalog) uvádí: *Expositio hymno[rum]q[ue] interpretatio ex doctoribus in gymnasio Cracovie[n]si p[ro] iunior[um] eruditio[n]e ac eo[rum] in sacris litteris institutio[n]e [noc?]flata*. Autor: Michael of Vratislava ca. 1460–1534. Vydáno: [Cracow: Impensis Joannis Haller 1516], 132, [5] s.; 20 cm, [cit. 30. 9. 2016]. Dostupné z www: <http://copac.jisc.ac.uk/search?au=Michael&date=1516&ti=Expositio&rn=2>. Kniha obsahuje na předním i zadním předešlé heraldické Ex libris Ignáce Dominika hraběte Chorinského z Ledské a také četné vpisky.
 - 53) P. Mašek – H. Turková, o. c. v pozn. 9, nestr.
 - 54) P. Mašek, *Zámecká knihovna Zbiroh. Zámecké knihovny V., Památky a příroda* 14, č. 10, 1989, s. 604–605, zde s. 604. Hlavními sídly rodu Colloredo-Mannsfeld byly zámky Opočno a Dobříš, kde byly soustředěny mohutné historické knihovní celky.
 - 55) Tamtéž, s. 605.
 - 56) Lokální a inventární katalog zámecké knihovny Zbiroh. Národní muzeum, Knihovna Národního muzea, oddělení zámeckých knihoven.
 - 57) P. Mašek – H. Turková, o. c. v pozn. 9, nestr.
 - 58) Lokální a inventární katalog zámecké knihovny Oselce. Národní

- muzeum, Knihovna Národního muzea, oddělení zámeckých knihoven.
- 59) P. Mašek – H. Turková, o. c. v pozn. 9, nestr.
- 60) Lokální a inventární katalog zámecké knihovny Liblín. Národní muzeum, Knihovna Národního muzea, oddělení zámeckých knihoven.
- 61) P. Mašek – H. Turková, o. c. v pozn. 9, nestr.
- 62) Lokální a inventární katalog zámecké knihovny Nečtiny. Národní muzeum, Knihovna Národního muzea, oddělení zámeckých knihoven.
- 63) Svozová knihovna zámku Nečtiny se dnes nachází na zámku Kozel. Zde jsou umístěny i některé další uváděné svazkové knihovny: Tachov, Hořákov, Lázeň u Chudenic, Krušec, Merklín.
- 64) P. Mašek – H. Turková, o. c. v pozn. 9, nestr.; P. Mašek, o. c. v pozn. 48, s. 143.
- 65) P. Mašek – H. Turková, o. c. v pozn. 9, nestr.
- 66) Lokální a inventární katalog zámecké knihovny Bor u Tachova. Národní muzeum, Knihovna Národního muzea, oddělení zámeckých knihoven.
- 67) P. Mašek, o. c. v pozn. 48, s. 136.
- 68) P. Mašek – H. Turková, o. c. v pozn. 9, nestr.
- 69) Lokální a inventární katalog zámecké knihovny Staré Sedliště. Národní muzeum, Knihovna Národního muzea, oddělení zámeckých knihoven.
- 70) P. Mašek – H. Turková, o. c. v pozn. 9, nestr.; taktéž P. Mašek, Zámecká knihovna Dolní Lukavice. Zámecké knihovny I., Památky a příroda 14, č. 1, 1989, s. 25–26, zde s. 25.
- 71) Lokální a inventární katalog zámecké knihovny Dolní Lukavice. Národní muzeum, Knihovna Národního muzea, oddělení zámeckých knihoven.
- 72) P. Mašek – H. Turková, o. c. v pozn. 9, nestr.
- 73) Lokální a inventární katalog zámecké knihovny Tachov. Národní muzeum, Knihovna Národního muzea, oddělení zámeckých knihoven.
- 74) P. Mašek – H. Turková, o. c. v pozn. 9, nestr.
- 75) Lokální a inventární katalog zámecké knihovny Bystřice nad Úhlavou. Národní muzeum, Knihovna Národního muzea, oddělení zámeckých knihoven.
- 76) P. Mašek – H. Turková, o. c. v pozn. 9, nestr.; taktéž P. Mašek, Zámecká knihovna Hořákov. Zámecké knihovny III., Památky a příroda 14, č. 4, 1989, s. 224. Původně čítala zámecká knihovna Hořákov na dva tisíce svazků.
- 77) P. Mašek, o. c. v pozn. 76, s. 224.
- 78) Lokální a inventární katalog zámecké knihovny Hořákov. Národní muzeum, Knihovna Národního muzea, oddělení zámeckých knihoven.
- 79) P. Mašek – H. Turková, o. c. v pozn. 9, nestr.
- 80) Lokální a inventární katalog zámecké knihovny Lázeň u Chudenic. Národní muzeum, Knihovna Národního muzea, oddělení zámeckých knihoven.
- 81) P. Mašek – H. Turková, o. c. v pozn. 9, nestr.
- 82) Lokální a inventární katalog zámecké knihovny Malonice. Národní muzeum, Knihovna Národního muzea, oddělení zámeckých knihoven.
- 83) P. Mašek – H. Turková, o. c. v pozn. 9, nestr.
- 84) Lokální a inventární katalog zámecké knihovny Krušec. Národní muzeum, Knihovna Národního muzea, oddělení zámeckých knihoven.
- 85) P. Mašek – H. Turková, o. c. v pozn. 9, nestr.
- 86) P. Mašek, o. c. v pozn. 35, s. 519. Zámek Merklín byl pro rodinu hraběte Pálffyho z Erdödu letním sídlem. Důležitějším sídlem rodu v Čechách byl zámek Březnice.
- 87) Lokální a inventární katalog zámecké knihovny Merklín. Národní muzeum, Knihovna Národního muzea, oddělení zámeckých knihoven.
- 88) P. Mašek – H. Turková, o. c. v pozn. 9, nestr.
- 89) Lokální a inventární katalog zámecké knihovny Svojsín. Národní muzeum, Knihovna Národního muzea, oddělení zámeckých knihoven.
- 90) P. Mašek, Menší zámecké knihovny západních Čech, in: Miscellanea oddělení rukopisů a starých tisků 7/1, 1990, s. 203–230, zde s. 207.
- 91) Zmíněným titulem je „Die Entdeckungsreisen in alter und neuer Zeit“ autora Gerharda Steina, vydáno v Hlohově, nedatováno [cca 19. století]. Lokální a inventární katalog zámecké knihovny Kanice. Národní muzeum, Knihovna Národního muzea, oddělení zámeckých knihoven.
- 92) Lokální a inventární katalog zámecké knihovny Kozel, Plasy, Bezdekov, Lesná u Tachova, Halže. Národní muzeum, Knihovna Národního muzea, oddělení zámeckých knihoven.

DIE POLONICA IN DEN SCHLOSSBIBLIOTHEKEN UND MOBILIARBESTANDEN DER AUSGEWÄHLTEN SCHLÖSSERN IM KREIS PILSEN

Der vorliegenden Text befasst sich mit dem bis jetzt unbekannten Thema: die Polonica in den Schlossbibliotheken und Mobiliarbeständen der ausgewählten Schlössern im Kreis Pilsen. Insgesamt wird es in den Buchbeständen von 34 Schlössern im Pilsner Kreise recherchiert. Die Forschungsergebnisse werden in diesem Text nach den einzelnen Schlossbibliotheken präsentiert. Es handelt sich um die Anzahl und die Sorten der Büchern, die in den verschiedenen Städten im zeitgenössischen Gebiet Polens herausgegeben wurden.

ABBILDUNGEN

Abb. 1: Zaleski, Martin: Blick ins Palastinterieur, nach 1850, Öl, Leinwand, 36,5 × 47,5 cm, Inv.-Nr. HT4674a, Staatliche Burg und Schloss Horšovský Týn/Bischofsteinitz (Foto Archiv NPÚ ÚOP in Plzeň/Pilsen, 2007).

Abb. 2: Lisicki, Henryk: Alfred Ksiazę Windisch-Graetz, 1787-1862, Umschlag, Sign. 31126325, Schlossbibliothek Kladruba/Kladrau (alle Fotos Z. Kortusová, 2015, falls nicht anders angeführt ist).

Abb. 3: Warnery, Charles-Emmanuel de: Remarques sur la cavalerie, 1781, Titelblatt, Sign. 3D1401, Schlossbibliothek Kladruba.

Abb. 4: Bigel, Joseph et al.: Examen théorique et pratique de la méthode curative du Docteur Hahnemann nommée Homéopathie, I. 1827, Titelblatt, Sign. 3B1251, Schlossbibliothek Kladruba.

Abb. 5: Mattuschka, Henri Godefroi comte – de Mattuschka, Jean comte de: Traité de l'Art Militaire, 1750, Titelblatt, Sign. KZk7187, Schlossbibliothek Kozel (Foto Archiv NPÚ ÚOP in Plzeň, 1995).

Abb. 6: Quistorp, Barthold von: Der große Kavallerie-Kampf bei Stresetz in der Schlacht von Königgrätz am 3. Juli 1866, 1870, aufgemachter Einband, Sign. KZk12856, Schlossbibliothek Kozel (Foto Archiv NPÚ ÚOP in Plzeň, 1995).

Abb. 7: Quistorp, Barthold von: Der große Kavallerie-Kampf bei Stresetz in der Schlacht von Königgrätz am 3. Juli 1866, 1870, Titelblatt, Sign. KZk12856, Schlossbibliothek Kozel (Foto Archiv NPÚ ÚOP in Plzeň, 1995).

Abb. 8: Schütte, Anton: Europäische Chronik der wichtigsten Ereignisse des Jahres 1848 nach Datum und Tag geordnet von Dr. A. Schütte, 1849, Umschlag mit der Verlagsbibliografie, Sign. KZk11648, Schlossbibliothek Kozel (Foto Archiv NPÚ ÚOP in Plzeň, 1995).

Abb. 9: Schütte, Anton: Europäische Chronik der wichtigsten Ereignisse des Jahres 1848 nach Datum und Tag geordnet von Dr. A. Schütte, 1849, Titelblatt, Sign. KZk11648, Schlossbibliothek Kozel (Foto Archiv NPÚ ÚOP in Plzeň, 1995).

Übersetzung Z. Kortusová, J. Kroupová (Abbildungen)